

Кудан Ріе

K89 Токійська Вежа співчуття / Ріе Кудан; пер. з яп. І. Максимець. — Київ: Видавництво Букшеф, 2026. — 160 с.

ISBN 978-617-548-554-5

Токіо недалекого майбутнього — місто неонового світла й тиші, де навіть емоції підлягають впорядкуванню. У центрі сюжету постає «Токійська Вежа співчуття» — революційний архітектурний проєкт, покликаний переселити злочинців у штучно створений рай. Архітекторка Сара щиро вірить, що зводить фундамент для нового, гуманного світу, де комфорт здатний зцілити душу та викоринити зло. Вона бачить у своєму творінні символ прогресу, що нарешті подолає відчуження між людьми. Проте за досконалим фасадом вежі ховаються питання, на які немає однозначних відповідей.

Ріе Кудан пропонує атмосферні філософські роздуми про межу між щирим милосердям та ілюзією порядку, про ціну образу ідеального суспільства в час засилля штучного інтелекту, коли за право бути частиною системи людині доводиться платити власною ідентичністю.

Перекладач *Ірина Максимець*
Літературний редактор *Тайса Костенко*
Коректор *Оксана Марчук*
Випусковий редактор *Дар'я Аулова*
Дизайн макета і верстка *Олена Бідненко*
Менеджер із прав *Дар'я Єфимчук*
Підписано до друку 21.04.2026.
Формат 84×108 1/32.
Гарнітура «PT Serif». Друк офсетний.
Тираж 1500 прим. Обл. вид. арк. 5,7.

Віддруковано в ТОВ «Вісник України»
01014, Україна, м. Київ, вул. Бойчука
Михайла, буд. 41-Б, оф. 2020
Свідоцтво ДК № 8117 від 24.06.2024
E-mail: sales@visnyk.com.ua
Тел.: +38 050 459 79 82
Замовлення № BE-000875

9 786175 485545

Літературно-художнє видання
ISBN 978-617-548-554-5

Усі права застережено, жодну частину цього видання не можна відтворювати, зберігати в лошуківій системі або передавати в будь-якій формі і будь-якими способами: електронними, механічними, фотокопіювальними чи іншими — без попереднього письмового дозволу власника авторських прав.

ТОВ «Видавництво «Букшеф», 04073, м. Київ, пр. Бандери Степана, буд. 8/16, кв. 601
Тел. (044) 290 99 44
Інтернет-магазин www.bookchef.ua
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 8328 від 22.05.2025 р.

TOKYO-TO DOJO-TO by Rie QUDAN
Copyright © Rie Qudan, 2024
Original Japanese edition published in 2024 by SHINCHOSHA Publishing Co., Ltd.
This Ukrainian language edition is published by an arrangement with Penguin General, a member of the Penguin Random House group of companies, under license of SHINCHOSHA Publishing Co., Ltd in care of Tuttle Mori Agency, Inc.

© Максимець І., переклад, 2025
© ТОВ «Видавництво «Букшеф», виключна ліцензія на видання, оригінал-макет, 2026

Це буде повернення Вавилонської вежі. Будівництво Сімпаті Тауер Токіо* врешті-решт перемішає наші мови і розділить світ. Ось тільки весь цей хаос породиться геть не з того, що з розвитком архітектурних технологій люди стануть зарозумілими і в своєму бажанні наблизитись до небес накличуть на себе злість богів, ні — він настане через те, що, кожен бездумно зловживатиме словами: перекручуватиме й перебільшуватиме сказане, викидатиме з мовлення те, що йому не до вподоби; очевидно, що у результаті ми перестанемо розуміти одне одного. Починаючи з миті, коли сказані слова зірвуться з ваших уст, для інших вони відразу ж стануть незрозумілим монологом, який вони будуть абсолютно нездатні осягнути. Монологи захоплять світ. Настане епоха величезних монологів.

На поверхні добре відполірованої чорної плитки у ванній, яка нечітко відбивала обриси мого тіла, я бачила іще одну версію майбутнього. Архітектори здатні бачити майбутнє. Навіть якщо ми не намагаємось його побачити, воно завше саме з'являється перед нашими очима.

Сімпаті Тауер Токіо?

* Сімпаті Тауер Токіо — те саме, що і Токійська Вежа співчуття, тільки англійською мовою. В оригіналі написано абеткою для запозичень; перехід із Сімпаті Тауер Токіо на Токійську Вежу співчуття згодом матиме важливе значення, тож я вирішила залишити його транскрипцію з англійської, щоб краще проілюструвати це. — *Тут і далі — прим. пер.*

Розмірковувати над назвою споруди, звісно, виходило за межі обов'язків архітектора; зрештою, я й не мала жодних повноважень щось змінювати, тим паче, що і сама вагалася щодо цього. Та в ту мить, коли я підставила голову під потужний струмінь води у душі...

Сімпаті Тауер Токіо
シンパシータワー東京

...мене несподівано захопило все — і звучання, і написання, і значення назви Вежі, а також силові структури, що мали постати довкола неї... З тієї миті повернення до колишнього життя для мене вже не існувало.

Досі у нашому відділі ми називали її просто «Вежею», і ніхто на це не нарікав. Навіть коли на роботі несподівано заговорили про архітектурний конкурс, у розмові достатньо було називати її «тією самою Вежею». Мене не обходило, чи в подальшому ми назвемо її якою-небудь примітивною назвою на кшталт «Вежі 1», чи навпаки збуримо суспільство якимось ексцентричним варіантом її назви. В середині мене вона вже міцно закріпилась просто як «Вежа» — і вона за жодних обставин не мала б переходити межі оцієї-от «просто вежі». Я вже обдумала те, щоб не заглиблюватися у суть цього проекту — те, що ця вежа не набуде ніяких додаткових значень крім «просто вежі» — і саме була на стадії, коли вже прийняла це рішення. В умовах участі дизайнерського конкурсу не було нічого про згоду чи незгоду архітектора долучатися до проекту будівництва вежі. Попри це,

коли просто «Вежа» ні з того ні з сього стала «Сімпаті Тауер Токіо», вона раптом набула липкої текстури і намертво обліпила звивини мого мозку — так міцно, що її не вдалося б навіть змити водою. З висоти мого досвіду мені здалося, що це дуже поганий знак.

Навіжена. Що саме навіжене? Моя голова. Чекайте, а хіба це не занадто широке поняття — «голова»? Ні, навпаки надто вузьке. До того ж, коли я кажу, що моя «голова» навіжена, це можна сприйняти як дискримінаційний вираз щодо людей з розладами психіки. Тут, мабуть, краще вжити термін «манера називати речі». Тоді чия? Чия манера називати речі навіжена? Японців. Зачекай-но... Окей, тоді, як зацікавлена особа — ось так-от у моїй замкненій на ключ голові, в яку не мав би потрапити ніхто сторонній, невпинно працювала автоматична функція цензури слів, які я добирала. Я й сама не усвідомлювала, що цей цензор все розростається і розростається; його існування втомлювало мене, і, щоб зарядитися енергією, я почала раптово прагнути використання математичних формул — у математичних формулах, на відміну від всього іншого, є єдино правильна відповідь. З точки зору математики, немає ніякої потреби у тому, щоб ламати голову над різними варіаціями відповідей і переписувати їх на якісь інші. Цифри є мовою, спільною для усього світу — відчуття довіри і рівності до тієї мови любе моєму серцю. Однак у ванній кімнаті не було ніяких математичних формул — тут були лише «Сімпаті Тауер Токіо», «Вавилонська вежа», і «зацікавлені особи».

Якщо і так, то чого ж, до біса, ці «зацікавлені особи» зібрались разом, так тяжко морочились над

назвою, і врешті, вичерпавши всі аргументи, зішлись на слові, від якого так і віє назвою готельно-відпочинкового комплексу? Мабуть, через те, що в мене мимоволі зірвалось оце-от «до біса», я і сприйняла цей факт занадто негативно. «Негативно»? Такого простого слова геть недостатньо. Моя інтуїція безупинно кричала, протестуючи; я відчувала, що у цьому світі не повинно існувати такої назви. Все моє тіло вчепилось за іншу назву, яка міцно засіла у мені — «Сімпаті Тауер Токіо». Тільки я подумала, що це відчуття щось мені нагадує, як відразу ж зрозуміла — це таке ж відчуття, ніби мене гвалтують.

Під звук білого шуму від душі я спробувала впорядкувати спогади, які так довго не хотіла піднімати з глибин пам'яті — мене згвалтували. Так і було: коли я була ученицею старшої школи, значно сильніший від мене чоловік повалив мене додолу і згвалтував. Хай там як, мені здається, пов'язувати ту дівчинку — з її геть іншими, ніж у теперішньої мене, бажаннями, зацікавленнями й навіть текстурою шкіри — з Архітекторкою, яка нині стоїть тут, було б надто безглуздо: зараз я нізащо б не вдягнула білі підколінки і лофери, хоч ти вбий. Тож для початку назвімо цю дитину іншим іменем. Це просто: оскільки вона любила цифри, ми кликатимемо її Дівчинкою з цифрами. Дівчинку з цифрами згвалтували, і вона заявила: «Мене згвалтували!». Але чоловік, який її згвалтував, а також люди, які вислухали її розповідь, постановили, що «то не було згвалтування». Як причину того, чому це «не було згвалтування» вони навели факт їхніх стосунків — мовляв, той чоловік був коханим Дівчинки з цифрами, та ще й вона сама запросила його до себе

додому. Дівчинка з цифрами не могла дібрати таких слів, які переконали б інших визнати те, що з нею зробив коханий чоловік, згвалтуванням — саме тому виходить, що її взагалі не гвалтували.

З цього випливало те, що я не знала болю справжньої жертви згвалтування. Я не мала права казати «це таке відчуття, ніби мене гвалтують». Ця фраза звучить недбало. Їй бракує співчутливості до справжніх жертв згвалтування. Яким би перебільшеним чи неприйнятним це не здавалося, сам факт лишається беззаперечним: тут є жінка, яка з появою «Сімпаті Тауер Токіо» відчула себе поваленою, згвалтованою й заплямованою. Якби колись настав день, коли «чоловік, якого я не кохаю і з яким ми не у стосунках» без моєї згоди вчинив наді мною наругу... можливо, тоді б я усвідомила, що мої теперішні відчуття — щось зовсім інакше, і, певне, пожалкувала б про сказане. Або, якби я пізнала біль від справжнього згвалтування, можливо, я отримала б право гордовито й впевнено звернутися до публіки і заявити: «Це таке відчуття, ніби мене гвалтують!». Врешті, те, що я стала залученою до цього, могло б послужити потужною складовою частиною тієї переконливості, за допомогою якої я озвучила б свої протести щодо «Сімпаті Тауер Токіо». У мене — дорослої мене, яка почала носити італійські туфлі на босу ногу — є не тільки красномовність, але й мудрість. Себто я не буду називати того чоловіка, який сказав, що «не гвалтував мене», «чоловіком, якого я любила» — навпаки, я називатиму його «чоловіком, якого я не любила», а «то не було згвалтування» відтепер краще буде переформулювати як «то було згвалтування».

Гаразд?

Коли я йшла у душ, я мала намір тільки легенько змити з себе піт, але — мабуть, через відчуття того, що моє тіло брудне — я і сама не усвідомила, як вимила голову і почала шкребти кожнісінький закуток свого тіла. Вдома я зазвичай приймаю ванну посеред ночі, коли я вже повністю виснажена: механічно, так само як мию посуд, наношу на шкіру гель для душу і так же механічно змиваю його; але у душі готелю, де я зупинилась вперше, в мене прокинулось якась усвідомленість дій щодо миття мого тіла. Душову насадку можна було переключити на чотири різні режими: на сайті бренду-виробника цієї насадки, на який я зайшла згодом, я прочитала, що у режимі розпилювання було застосовано новітню технологію — ультратонкі бульбашки. На противагу бульбашкам зі звичайних душових насадок товщиною у 0,3 міліметри, насадка з технологією ультратонких бульбашок пускала бульбашки товщиною 0,000001 міліметра — і це, якщо вірити сайту, була «реалізація небачено мікроскопічних бульбашок». За їхніми словами, ці «небачено мікроскопічні бульбашки» не лише проникали до верхнього шару шкіри і очищували забруднені пори, але й підвищували рівень зволоженості волосся.

Ніжне відчуття того, як серпанок розпиленої води легенько погладжує шкіру своїми доторками, знову і знову нагадує: ми миємось заради того, аби очистити тіло, а якщо копнути глибше, очищення тіла — це очищення пор. Сьогодні будь-хто, хто має бодай якесь уявлення про гігієну, знає, що справжня суть чищення зубів полягає не у механічному ковзанні щіткою туди-сюди, а в усуненні зубного нальоту. Значно важ-

ливіше зосередитися на міжзубних проміжках, користуватися флосом і видаляти наліт, що накопичується під яснами, ніж просто «чистити» поверхню зубів — це ефективніше запобігає карієсу та захворюванням пародонта. Отже, продовжуючи використовувати такий недоладний термін як «чищення зубів» щодо догляду за порожниною рота, ми робимо тільки гірше зубам молодших поколінь — їхнім зубам і їхньому майбутньому.

Чому цю плачевну ситуацію досі не намагаються змінити? Може, стоматологи взагалі не мають наміру думати про майбутнє? Або ж у цьому майбутньому — заради їхньої власної вигоди — кількість пацієнтів, які потерпають від карієсу, тільки зростає? І знову корисливість... Що ж, і в якій організації все-таки найбільше впливу? А ви, пори — ви і справді прагнете бути очищеними так глибоко?

Після того, як я задала ці питання порам, нездатним мені відповісти, мої думки знову повернулись до Сімпаті Тауер Токіо. Чому вежа не може не бути Сімпаті Тауер Токіо? З якої причини саме цю назву визнали найбільш підхожою? Коли я вже витерлась рушником, то мій розбурканий розум нарешті дійшов остаточного висновку: *це тому, що японці хочуть зректися японської мови.*

Не те, щоб вони щойно почали цього хотіти, ні — у 1958 для японської радіовежі обрали милий нікнейм «Токійська Вежа»*, і лише тому, що серед членів комі-

* Токійська вежа японською називається поєднанням слова Токіо (東京) і кальки з англійського слова tower (タワー).